

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) [fsw.leidenuniv.nl]; (10)(2e), (10)(2e) [GVO]; (10)(2e) [maastrichtuniversity.nl]; (10)(2e) [FdP-GUEST]; (10)(2e) [maastrichtuniversity.nl]; CoronaGedragsUnit; (10)(2e) [rivm.nl]; (10)(2e) [amc.uva.nl]; (10)(2e) [amc.uva.nl]; (10)(2e) [amsterdamumc.nl]; (10)(2e) [amsterdamumc.nl]; (10)(2e) [media-gezondheid.nl]; (10)(2e) [media-gezondheid.nl]; (10)(2e) [essb.eur.nl]; (10)(2e) [essb.eur.nl]; (10)(2e) [essb.eur.nl]; (10)(2e) [ggdgelderlandzuid.nl]; (10)(2e) [ggdgelderlandzuid.nl]; (10)(2e) [radboudumc.nl]; (10)(2e) [radboudumc.nl]; (10)(2e) [uva.nl]; (10)(2e) [uu.nl]; (10)(2e) [uu.nl]; (10)(2e) [amsterdamumc.nl]; (10)(2e) [amsterdamumc.nl]; (10)(2e) [umcg.nl]; (10)(2e) [umcg.nl]; (10)(2e) [uu.nl]; (10)(2e) [uu.nl]

Cc: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) [rivm.nl]; (10)(2e), (10)(2e) [rivm.nl]; (10)(2e), (10)(2e) [rivm.nl]; (10)(2e), (10)(2e) [rivm.nl]

From: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e)

Sent: Sat 5/2/2020 2:56:37 PM

Subject: RE: 2 vragen, waarvan 1 spoed over effect mondkapjesgebruik op compliance andere maatregelen

Received: Sat 5/2/2020 2:57:13 PM

Hallo (10)(2e) e.a.,

Interessante vraag, maar helaas ook bij mij niet meer literatuur bekend dan door jullie al aangedragen.

Mijn (aanvullende) gedachten:

1. Meenemen in RIVM-GGD onderzoek

Zowel de theoretische gedachtengang van (10)(2e) (mondkapjes dragen kan gevoel van schijnveiligheid geven en ervoor zorgen dat mensen zich minder aan de andere maatregelen houden) als die van (10)(2e) (door placebo-effect en reminder/cue kan compliance t.a.v. de andere maatregelen juist vergroot worden) kunnen plausibel zijn. Ik heb niet uit mijn hoofd op mijn netvlies wat er precies in de vragenlijst zit over mondkapjes (en testen), maar lijkt me goed om dat sowieso in wave 2 mee te nemen (we kunnen er van uit gaan dat in wave 1 vrijwel niemand nog in het openbare leven een mondkapje droeg; nu we dat wel meer om ons heen zien kunnen we nagaan of mensen die dat zijn gaan doen zich beter of slechter aan de andere maatregelen zijn gaan houden t.o.v. wave 1); overigens zou ik (ook) verwachten dat de mensen die (10)(2e) noemt en het nu vrijwillig doen de "prevention-focused" mensen zijn die ook de andere maatregelen goed navolgen, maar zeker weten doen we dat natuurlijk niet. Hier in Amsterdam zie ik vrijwel niemand met een mondkapje; zou ook nog wel regionaal verschillend kunnen zijn.

2. Sociale normen en media-invloed

Als ik de vraag goed begrijp wil de overheid (ook) weten wat de effecten zijn als overheid NIET het advies geeft om mondkapjes te gaan dragen (dat lijkt de voorkeur te hebben?). Ik denk dat de sociale norm invloeden (op basis van social norm theorieën) en media-invloeden (weer) niet onderschat moeten worden. Ongeacht wat de rationele argumenten zijn, veel mensen geloven en handelen naar wat ze andere mensen zien doen. Vergelijk het hamsteren: geen enkel rationeel argument waarom precies toilet papier hetgeen is wat we het hardste nodig hebben, maar als we zien dat mensen het massaal kopen gaan we toch geloven dat er een reden is om dat te doen, en daar naar handelen. Dus als we in de media steeds zien en horen dat Duitsland en België er wel voor kiezen, dan moeten we wel met hele goede argumenten en uitleg komen waarom zij er wel voor kiezen en wij niet (en dan nog.....). Buiten de effecten op gedrag moeten we m.i. de effecten op vertrouwen in de overheid meenemen in de discussie. Dat kan (uiteindelijk) een belangrijke mediator voor gedrag zijn. In de media en de volksmond is de gedachtengang al snel: Welk land heeft de laagste sterftecijfers, dat land heeft het het beste gedaan qua beleid en dat beleid gaan we volgen. Dus als een land lage sterftecijfers heeft en mondkapjes gebruikt dan is de lekenconclusie al snel 1+1=2. Goede, heldere, eenduidige communicatie blijft cruciaal (zie ook eerder over mentale modellen etc), maar ook uitleg waarin Duitsland en België verschillen van NL, waardoor het logisch wordt dat zij het wel doen en wij niet (als daar een verklaring voor is uiteraard; zo niet, dan gaan de sociale invloeden winnen). PLUS: het komen met een alternatief (zie 3)!

3. Self-efficacy en handelingsperspectief

Veel mensen smachten op dit moment naar een stukje (meer) vrijheid en handelingsperspectief. Zoals de review beschrijft: mondkapjes kunnen gevoel van self-efficacy vergroten en mensen perspectief bieden. Dat gevoel hoeft natuurlijk niet perse van mondkapjes te komen (want daar lijken ook veel nadelen aan te zitten), maar als het niet de mondkapjes worden (waar ik persoonlijk helemaal geen voorstander van ben, maar dat staat los van deze discussie), dan zou er wel iets anders moeten komen wat mensen gevoel van self-efficacy en handelingsperspectief kan geven. Bijv. testen (deze discussie zou eigenlijk meteen meegenomen moeten worden met de mondkapjes discussie).

Waar mondkapjes wellicht handelingsperspectief zouden kunnen geven zijn de onvermijdelijke situaties waar 1,5 meter echt niet mogelijk is, zoals in OV (althans, als ik de media moet geloven denken veel mensen dat dit een 'oplossing' is).

M.i. wel heel belangrijk om goed na te denken over de verschillende beroepsgroepen: het zou bijv. moeilijk uit te leggen zijn als kappers open mogen met een mondkapje, maar thuiszorgmedewerkers ze niet krijgen.

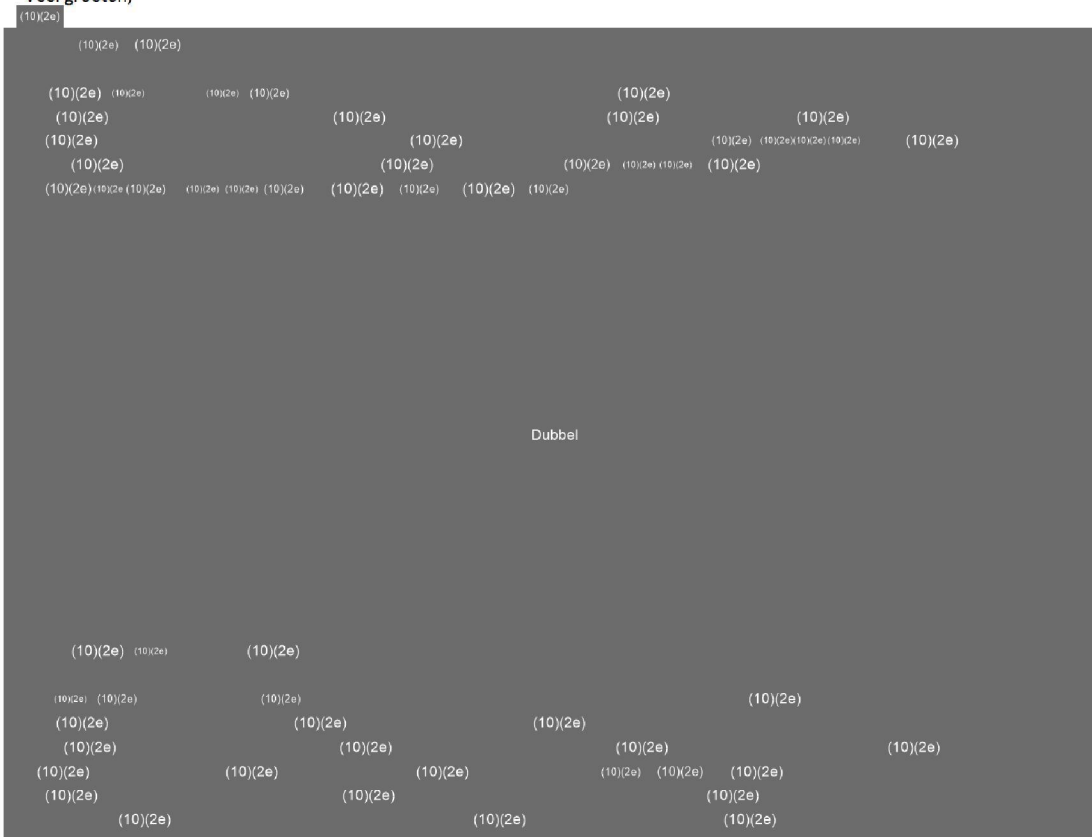
4. Communicatie

De communicatie rondom mondkapjes verloopt op dit moment m.i. niet optimaal. De communicatie over tekort en over werkzaamheid loopt door elkaar heen; dit creëert onduidelijkheid en kan vertrouwen daarom negatief beïnvloeden (is het echt niet nuttig, of zeggen "ze" dat alleen maar omdat er een tekort is). Veel mensen lijken het wél logisch vinden dat je andere mensen niet besmet als je een mondkapje draagt. Dus als er bewijs is dat dat niet zo is, dan moet dat heel goed uitgelegd worden (beter dan tot nu toe het geval is geweest). Aandachtpunten in de communicatie:

- Tot nu toe is altijd gezegd dat het niet nuttig is. Als dat zo blijft: dan beter uitleggen waaróm niet. Als het verandert, dan goed uitleggen waarom er nu anders over gedacht wordt dan eerder.
- Een van de argumenten die ik eerder gehoord heb is dat een gevaar is van mondkapje dat het verkeerd gebruikt wordt en daardoor averechts effect kan hebben. Mocht er toch voor mondkapjes gekozen worden dan:
 - Dit gevaar benoemen & het belang instructies zorgvuldig op te volgen;
 - Helder uitleggen hoe het wél gebruikt moet worden om te voorkomen dat jij of anderen er juist ziek van worden;
 - Inclusief wat er met gebruikte mondkapjes moet gebeuren. Bijv. waar laat je een wasbaar mondkapje als je op de plaats van bestemming bent, zonder dat virus zich gaat verspreiden; waar gooi je een wegwerpmondkapje weg; handen wassen etc.;
- Argument wat gebruikt kan worden om het wel te doen kan bijv. zijn dat het mensen er aan herinnert om niet aan je mond en/of neus te zitten (wat veel mensen onbewust lijken te doen; ik ben benieuwd of dat ook uit onze enquête komt).
- Advies was (en is): Blijf thuis en als het echt niet anders kan houd dan 1,5 meter afstand. 'Blijf thuis' lijkt nu naar de achtergrond te verdwijnen; de discussie gaat de laatste tijd vooral over de 1,5 meter samenleving. Als daar mondkapjes aan toegevoegd zouden worden, dan zou het advies heel strak moeten zijn: Bijv.: houd 1,5 meter afstand, en als het echt niet kan, dat wil zeggen alleen in situatie A, B en C, gebruik dan een mondkapje (en doe dat goed).

Mijn conclusie: als er NIET voor gekozen wordt, dan moet dat helder gecommuniceerd worden met goede uitleg EN met een alternatief wat ook perspectief biedt.

Veel groeten,

Hierna 3 pagina's verwijderd ivm dubbel.